

چکیده فارسی

مقدمه: آلودگی به ویروس HIV، یکی از بزرگ ترین چالش های سلامت در جهان به شمار می رود. ماهیت بیماری ایدز به گونه ای است که آشنفگی های روانشناختی و اجتماعی فراوانی را در مبتلایان ایجاد می کند، لذا هدف از مطالعه فوق تعیین اثر بخشی یک برنامه مداخله توانمند سازی بر اساس الگوی تعاملی تنش و سازگاری (فرا عملی) در ارتقاء راهبردهای سازگاری با استرس و پیامد های آن (کاهش استرس و افزایش کیفیت زندگی) در بیماران HIV مثبت می باشد.

روش بررسی: این مطالعه از نوع کارآزمایی بالینی بود. در مرحله اول، پرسشنامه های استاندارد بر مبنای سازه های مدل فرا عملی تهیه و اعتباریابی شدند. سپس ۱۲۰ نفر از بیماران HIV مثبت مراجعه کننده به مرکز مشاوره بیماری های رفتاری بیمارستان امام خمینی (ره) که دارای شرایط ورود به مطالعه بودند انتخاب و به صورت تخصیص تصادفی در دو گروه آزمون و کنترل (هر گروه ۶۰ نفر) قرار گرفتند و پرسشنامه های مربوطه را تکمیل کردند (پیش آزمون). بر اساس نتایج پیش آزمون، برنامه مداخله توانمندسازی در ۶ جلسه، بر اساس سازه های خودکارآمدی مقابله، تلاش های سازگاری مشکل محور، احساس محور و معنی محور، مذهب محور، و حمایت اجتماعی برای گروه آزمون طراحی و اجرا شد. بیماران دو گروه ۳ ماه پس از مداخله مجددا پرسشنامه ها را تکمیل کردند. در نهایت تاثیر مداخله بر اتخاذ راهبردهای سازگاری و پیامدهای آن در دو گروه سنجیده و مقایسه شد. داده ها با نرم افزار SPSS(22) تحلیل شدند.

یافته ها: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که بین میانگین نمره سازگاری های مسئله محور ($p=0/017$) هیجان محور ($p=0/002$)، معنا محور ($p=0/001$) و خودکارآمدی مقابله ($p=0/001$) در دو گروه تفاوت معنی داری در مرحله پس از مداخله وجود داشت. نتایج نشان داد که میانگین نمره سازگاری مذهب محور بعد از مداخله افزایش معنی داری در گروه آزمون نسبت به گروه کنترل نداشت ($p=0/063$). میانگین نمره استرس درک شده ($p=0/001$)، اضطراب ($p=0/001$) و افسردگی ($p=0/001$) در گروه آزمون بعد از مداخله نسبت به گروه کنترل کاهش معنی داری داشت ($p=0/001$). همچنین میانگین نمره کیفیت زندگی در ابعاد سلامت روان بیماران ($p=0/018$)، محدودیت ایفای نقش ناشی از وضعیت سلامت جسمانی ($p=0/001$)، سلامت عمومی ($p=0/001$)، محدودیت ایفای نقش ناشی از مشکلات هیجانی ($p=0/049$)، انرژی ($p=0/02$) در گروه آزمون نسبت به گروه کنترل افزایش معنی داری در مرحله پس از مداخله نشان داد.

نتیجه گیری: طراحی و اجرای یک برنامه مداخله توانمند سازی بر اساس الگوی تعاملی تنش و سازگاری می تواند راهبردهای سازگاری با استرس و استرس و کیفیت زندگی بیماران HIV مثبت را بهبود دهد.

کلید واژه ها: راهبردهای سازگاری، استرس، HIV/AIDS، توانمند سازی